

## Ya'ad-ı Ortama Genel Bir Bakış

Seyyid Muhammed Nur'un ya'ad-ı yâllar (1228-1305 H.) 1813-1887 arasındadır. Bu dönemde baktığımızda, Osmanlı Devleti'nin iktisadi, siyasi ve sosyal yönlerden tam bir aşamaya ulaşmış olduğunu görmekteyiz. Bu aşamada, dânyanın hem coğrafya hem de teknik ve tefekkür bakımından hâzile ve dikkat çekici deyişmelerin birbirini izlediği dönemdir. Avrupa ülkeleri ve milletleri için yâkselme, iyiye gitmenin doğum sancuları olan bu gelişme ve deyişmeler, Osmanlı İmparatorluğu için ne yazık ki, ilâhî belirtileri mahiyetini taşıyan olaylar biçiminde tecelli ediyordu. Hemen bütün kurumlarında yozlaşma, sarsılma ve şatlamalar görülmekteydi. Koskoca İmparatorluk bu dönemde şe'itli yönlerden budanıyor ve günden güne bitip tükeniyordu. Sosyal yönlerdeki aşamadan tarikat ve tasavvuf kurumları da etkilenmiş, böyle ki birbirlerine bile dâimiyetlerdir. Seyyid Muhammed Nur, ya'ad-ı yâllar itibarıyla (1813-1887) sırasıyla II. Mahmud, I. Abdülmeccid, Abdülaziz, V. Murat ve II. Abdülhamid idareleriyle bulunmuştur.

## Doğumu Ve Yetişi

Avam arasında "Arab Hoca", Havas arasında "Seyyid Hoca" ismiyle bilinen Seyyid Muhammed Nur, 1228/1813 yılında doğmuştur. Doğum yeri Mısır'ın başkenti Kahire'nin Mahallet-ül-Kâbra kasabasıdır. Babası cihetinden Seyyid olup, Hz. Hâşim kolundan Hz. Ali'ye, dolayısıyla Hz. Muhammed Mustafa'ya (S.A.V) dayanır. Babası Kudüs civarında zaviyesi olan Seyyid Âbrahim-ül-Kudsi'dir. Dedesi ise, meşhur veli ve şeyh Bedr-ül-Veli'dir. Tesbit edilen Âyeceresi şöyledir:

Âmam Hacı Muhammed Nur, Âmam Âbrahim-ül-Kudsi, Seyyid Bedr-ül-Veli, Seyyid Muhammed, Seyyid Yusuf, Seyyid Bedr, Seyyid Yakub, Seyyid Mutahhar, Seyyid Salim, Âmam Muhammed, Âmam Zeyd, Âmam Ali, Âmam Hasen-ül-Ariz-ül-Ekber, Âmam Zeyd, Âmam Zeyne'l-Abidin Ali, Âmam Seyyid Hâşim (R.A), Âmam Hâşim Ali b. Ebu Talib (K.V), Seyyid-ül-Sakaleyn Muhammed Mustafa (S.A.S) dir.

Âzellikleri itibarıyla; boyu kısaca, etine dolgun, tatlı ve gâleş bir yâze sahipti. "Ânsanlara, akıllarıncı konuşunuz" emri nebevisine fevkalade riayetleri olduğundan, karâsındaki istidadına göre telkinde bulunurlardı. Karakteri yumuşak olmakla beraber bazen zarifane latifeler yaparlardı. Lakin erkan ve ahkam-ı Muhammedi'ye azıcık bir leke sârlmek istendiği hal ve zamanda hemen akli ve nakli deliller ortaya koymasındaki cesurane hareketleri, çekemeyenlerini bile hayrete dâdârdı. Kendisine sorulan sorulara ve halledilmesi istenilen meselelere akli ve nakli cevaplar verirdi. Bilhassa tefsir ve hadis ilimlerinde hafızalar kuvvetli idi. Zahir ilimlerinden iki defa icazet verdikleri gibi, batın ilimlerinden de Hakikat bilgisine sahip Tahkik Mertebesine varan pekşok deyerli, faziletli ve irfan ehli Âhşiyetler yetiştirmişti. Çocukluk yıllarında yetiştirdiği yer olarak Kahire ve civarında gormekteyiz. Kâşşâk ya'ta babasından kaybeden Seyyid Muhammed Nur, dayılarından yanına yerleştirir ve onlarla ş yâ beraber kalır. Dayılarından da, dedeleri ve babaları gibi a'k ve tasavvuf ehli kimseler olduğundan kendisi kâşşâk ya'tan itibaren bu havaya teneffüs etmiştir. Seyyid Muhammed Nur ya'ad-ı yediye vardığında Kahire'ye gidip Âzeyh Hasan el-Kuveysni'den (1254/1839) öğrenim görmeye başladı. Cami-ül-Ezher'deki tahsil sırası dokuz yıl sürmüştü (1235-1244/1819-1828) hocası Âzeyh Hasan el-Kuveysni kendisiyle yakından ilgilenmiş, hiş bir fedakarlıktan kaşşânmamıştı. Âzeyhinin emriyle gittiği Yanya'da Âzeyh Yusuf'un (1245/1829) damadı Talat Efendi'den tahsile devam etmiştir. 1245/1829'da Mekke'ye gittiğinde orada Âzeyh Âmer Abdülrasul'den hadis okumuştur. Seyyid Muhammed Nur, Âzeyh Hasan el-Kuveysni'nin emriyle Yanya'ya Âzeyh Ahmed Efendi ile gitmiş ve orada Nakşibendi Âyehi Yusuf efendiye intisabla bu tarikata

girmiÅŸtir.KÄ±sa bir sÄ¼re sonra bu sefer ÅŸeyh Yusuf efendinin emriyle Mekke'ye gitmiÅŸ ve orada boÅŸ durmayarak ÅŸeyh Ä°brahim eÅŸ-Äžemariki'den Halvetiyye-i Äžabaniyye, Äceveysiyye ve Ekberiyye tarikatlarÄ±na intisap etmiÅŸtir.AynÄ± zamanda Hadis dersini de aldÄ±ÄŸÄ± Äžeyh Ä–mer AbdÄ¼rrasul'e intisap etmek istemiÅŸ,O da kendisine MÄ±sÄ±r'a dÄŸnmesini ve Äžafii mezhebi Ä¼zere yolda namzlarÄ±nÄ± kasru cem' ile (ÄŸÄŸle ile ikinci,akÄŸymla yatsÄ± namazlarınÄ± birleÅŸtirip kÄ±lmak) kÄ±lmasÄ±nÄ± emretmiÅŸtir.Seyyid Muhammed Nur,Hanefi mezhebinde olmasÄ±na raÅŸmen,bu emre uyarakMÄ±sÄ±r'a dÄŸnmÄ¼ÄŸtÄ¼r.Daha sonralarÄ±,Ä°stanbul'da misafir olarak bulunduÅŸu sÄ±ralarda (1255/1839) civarÄ± Äžeyh AbdÄ¼lhalÄ±k el-Kazgani (KazancÄ±) Efendi'den de tarikat-Ä± NakÄŸibendiyye almÄ±ÄŸtÄ±r.1259/1843 yÄ±lÄ±nda ikinci defa olarak hacca gidiÅŸinde bu kez AbdÄ¼lhalÄ±k Efendi'nin halifelerinden Äžeyh Mustafa b.Mahmud Trabzoni Efendi'den tekmil-i tarikatla teslik ve irÄŸad icazetnamesi almÄ±ÄŸtÄ±r.

### MÄ¼derrisliÄŸi

Seyyid Muhammed Nur,kÄ±sa sÄ¼rede ahz-Ä± ulum ve marifetten sonra,ÅŸeyhi ve sebab-i feyz ve rifatleri olan Ä¼stadÄ± Hasan el-Kuveysi'nin "Filan kitabÄ± okut,sen Rum'a git" emriyle 1245/1829'da Rumeli'ye doÅŸru yola ÅŸÄ±kar.Ä°skenderiye'den ayrÄ±lÄ±p Antalya-Gelibolu-Selanik ÅŸehirlerinde biraz kaldÄ±ktan sonra Serez'e gelir ve Serez medresesinde bir sÄ¼re mÄ¼derrislikte bulunur.Demirhisar,Doıran,Ustrumca yoluyla KoÅŸana'ya varÄ±r ve ÄceskÄ¼p valisi HÄ±fzÄ± PaÅŸa'nÄ±n yaptÄ±rdÄ±ÄŸÄ± KoÅŸana Medresesi'nde yerli halkÄ±n bÄ¼yÄ¼k ricalarÄ± sonunda mÄ¼derrisliÄŸe baÅŸlar.YÄ±l, 1249/1833 tÄ¼r.MÄ¼derris olduÅŸu senenin Ramazan ayÄ±nda da KoÅŸana Camii'nde Kaside-i Emaliye'yi TÄ¼rkÄŸe aÅŸÄ±klayarak okutmuÅŸtur. Usul-i FÄ±kÄ±h ve Fenari de takrir ettiÄŸi dersler arasÄ±ndadÄ±r.O tarihte mevcut talebelerinin baÅŸlÄ±calarÄ±;Ä°brahim,Ali,Hasan ve Ahmed Efendilerdir.ÄceskÄ¼p valisi HÄ±fzÄ± PaÅŸa,daha henÄ¼z 21 yaÅŸÄ±nda olan bu fazÄ± hocayÄ± gÄŸirmek arzusuyla ÄceskÄ¼b'e davet etmiÅŸ,gÄŸrÄ¼ÄŸmÄ¼ÄŸ ve oradaki alimlerle de tanÄ±ÅŸtÄ±rmÄ±ÅŸtir.Bu gÄŸrÄ¼ÄŸme sonucu HÄ±fzÄ± PaÅŸa kendisini sevmiÅŸ,evlat ve yakÄ±nlarÄ±nÄ±n ÄŸÄŸretimi iÅŸin KoÅŸana'ya beraber gitmelerini istemiÅŸtir.Fakat PaÅŸa'nÄ±n hanÄ±mÄ± ÄŸocuklarÄ±ndan ayrÄ±lmayÄ± gÄŸze alamayÄ±nca,Seyyid Muhammed Nur'a ÄceskÄ¼p'te devamlÄ± oturmasÄ±na rica etmiÅŸler,O da buna razÄ± olmamÄ±ÅŸ,sonunda yÄ±lÄ±n altÄ± ayÄ± KoÅŸana'da,diÄŸer altÄ± ayÄ± da ÄceskÄ¼p'te oturulmasÄ±na karar verilmiÅŸtir.1269/1852 yÄ±lÄ±nda kendisine biat eden MÄ¼ÄŸir ÄŸerkes Ä°smael PaÅŸa'nÄ±n (1277/1860) davetiyle ManastÄ±r'da Ä¼ÅŸ ay ikameti esnasÄ±nda ÄŸoÅŸunluÅŸu memur ve subaylardan oluÅŸan bir zÄ¼mreye Äžeyh Bedrettin'in (837/1420) Varidat adlÄ± eserini okutmuÅŸ ve bu takriri zaptedilerek LetaifÄ¼t-Tahkikat fi ÄŸerhi'l-Varidat adÄ± verilmiÅŸtir.1288/1871 yÄ±lÄ±nda,iÅŸlerinde Haririzade Hoca M.Kemaleddin (1299/1881), Rifai ÅŸeyhi Ahmed Safi (1310/1892), ÄžeyhÄ¼lislam Mir Muhtar (Molla Bey) (1300/1882), Mirefte'li Hoca Abdullah Hulusi (1302/1884), Evkaf MÄ¼fettiÄŸi HacÄ± Tevfik,MÄ±sÄ±r mollasÄ± Kamil ve Mevlevihane kapÄ±sÄ± Tarsus Rifai ÅŸeyhi AbdÄ¼lkerim (1323/1906) Efendilerin bulunduÅŸu ilim erbabÄ±na Alay Emin'i Halil Efendi'nin evinde Seyyid Äžerif CÄ¼rcani'nin vahdet-i vÄ¼cud risalesini ve bundan baÅŸka **et-TaiyyetÄ¼l-FarÄ±dÄ±yye** ile **RisaletÄ¼l-Ahadiyye**'yi tedris etmiÅŸtir.Seyyid Muhammed Nur,1253/1837'de gÄŸrdÄ¼ÄŸÄ¼ rÄ¼yada Peygamber Efendimizin kendisine Ä¼ÅŸ satÄ±r yazÄ±lÄ± bir kaÄŸÄ±t verdiÄŸini ve Hz.Ebubekir'in bunu Tevhid-i Ef'al,Tevhid-i SÄ±fat ve Tevhid-i Zat diye okuyup,fena makamlarÄ±nÄ± telkin eylediÄŸini bildiriyor.Seyyid Muhammed Nur,telkin aldÄ±ÄŸÄ± bu Ä¼ÅŸ makamÄ±n zevkine devamÄ±nÄ± yanÄ±nda kendisine intisap edenleri de mezkur mertebelerin neÅŸesiyle 1259/1843 yÄ±lÄ±na kadar yetiÅŸtirmiÅŸtir.AdÄ±geÅŸen yÄ±lÄ±n Äžaban ayÄ±nÄ±n ondÄŸrdÄ¼nde Mekke'ye varan Seyyid Muhammed Nur,bu ziyarette de kendisinin hala manevi alanda mÄ¼kemmellik oladÄ±ÄŸÄ±nÄ± gÄŸrÄ¼yor ve yanÄ±ndaki mÄ¼ridi ÄceskÄ¼p ulemasÄ±ndan HacÄ± Nebi Efendi'ye; "Bize bu ilm-i zahir kifayet etmez.Mekke-i MÄ¼kerreme ve Beyt-i Äžerif,mÄ¼rÄŸid-i kamilden hali deÄŸildir.Kendimize bir mÄ¼rÄŸid-i kamil arayÄ±p bulmamÄ±za fÄ±rsattÄ±r." diyor.Sonunda meczup Mekke'li melami derviÅŸ Mehmed'e kavuÅŸtuÅŸunu sÄŸylÄ¼yor.AdÄ± geÅŸen derviÅŸ,Seyyid Muhammed Nur'a bir Erbain ÄŸÄ±karmasÄ±nÄ± emrettiÄŸini ve bu itikaf esnasÄ±nda kendisine makamat-Ä± Beka,yani;Cem',HazretÄ¼l Cem' ve Cem'Ä¼l Cem'in Hz.RasulullahÄ±n ruhaniyeti tarafÄ±ndan uyanÄ±k halde telkin edildiÄŸini sÄŸylediÄŸini gÄŸrÄ¼yoruz.HaccÄ± edadan sonra MÄ±sÄ±r yoluyla Rumeli'ye dÄŸnerken yol Ä¼zerinde Yenbu' denilen yerde Hatm makamÄ± olan AhadiyyetÄ¼l-Cem' makamÄ±nÄ±n

yine Rasulullah (S.A.V) tarafÄ±ndan Ä°beke iÅšine alÄ±nÄ±p telkin edildiÄ±ini sÄ±ylÄ±yor.Bekabillah mertebelerini telkin alÄ±Ä±nÄ± **Menba'u'n-Nur** adlÄ± risalesinin ilgili bÄ±lÄ±mÄ±nden aynen veriyoruz.

"1255 tarihinde ÄceskÄ±pte iskan ettim.59 senesine kadar bu makamat-Ä± selaseye mÄ±davemet eyleyip zevkeyledim.59 tarihinde Hicaz'a azimet eyledim.Mekke'i MÄ±kerreme'ye Ä°ehr-i Äžaban'Ä±n ondÄ±rdÄ±ncÄ± gÄ±nÄ±nde dahil oldum.Tavaf-Ä± kudÄ±m eyledim.Harem-i Ä°erif'de otururken meczup suretinde bir zat yanÄ±ma gelip oturdu.GÄ±mleÄ±inin Ä±stÄ±nde kehleler gezip,tamam gÄ±mleÄ±ime geÄ±ecek dereceye geldikleri zaman yine dÄ±nerlerdi.O zat bana dedi ki: "SakÄ±n kehlemizden korkma.Zira bizim kehlemiz terbiyelidir.BaÄ±ka kimseye gitmez. "Ben dahi, "Ä°sminiz nedir ?" dedim." Ä°smim derviÄ± Mehmed'dir,ehl-i Mekke'den ve BeytÄ±l-Kadi evlatlarÄ±ndanÄ±m." dedi." 45 tarihinde Hacc-Ä± Äžerif'e geldiÄ±in vakit seninle beraber oturdum.Hatta olvakit mavi kÄ±rk giymiÄ±tin.Daha hadaset-i sinnin vardÄ±" buyurdular. "Tarikiniz nedir ?" dedim. "Muhammediyye'dir" buyurdular. "Ben de isterim" dedim. "Gir" dedi. "Dersin nedir" dedim. "Cem'Ä±l-Cem'dir" dedi. "Makamat-Ä± Tevhid bana telkin olunduÄ±undan telkin eyle" dedim. "KÄ±rk gÄ±n halvete gir" dedi.Fakir dahi kÄ±rk gÄ±n halvete girdim.ZeytinyaÄ± katÄ±k eyledim.Esna-Ä± halvette,makam-Ä± Hanefi ardÄ±ndan rÄ±'tada bir zat gÄ±rdÄ±m ki,tavafta ve Hacer-i Esved ziyaretinde olan izdihamda elini Ä±pmeÄ±ye yÄ±rÄ±dÄ±m.Ol zat kÄ±yam buyurdular.Elini Ä±ptÄ±m.Oturdular.Ben dahi uyandÄ±m.Ba'dehu, DerviÄ± Mehmed Hazretleri'ne ma'nayÄ± nakleyledim. "Tevhid-i Zat mÄ±rÄ±idi oldun" dedi. "Nevakit ?" dedim. "Haber veririm" dedi.

Ba'dehu,Zi'l-hicce'nin onbeÄ±inci gÄ±nÄ± BabÄ±l-basita hizasÄ±nda DerviÄ± Mehmed'e mÄ±laki oldum.GÄ±rdÄ±Ä±m zat yine zuhur etti. (S.A.S) O esnada DerviÄ± Mehmed Ä±ekildi.Ve ol zat duadan sonra Beyt-i Äžerif'e karÄ±Ä± Fakir iÅšin tazarru' ve niyaz eyledikten sonra odaya gelip hizmetimizde bulunan Gradas'lÄ±HacÄ± Emin'i gÄ±rdÄ±k.Ma'nen makam-Ä± Cem'i telkin eyledi.Ve,ta'am teklif eyledim. "Ta'am yemeyiz" dediler.Ba'dehu "Medine'ye gitmek isterin,selam var mÄ±?" dedi.Fakir, "selam ederim" dedim. "YarÄ±n inÄ±allah bu vakit gelirim" dedi.Fi'l-vaki' ertesi gÄ±n ol vakit o mevzi'de yine mÄ±laki oldum.Ke'l-evvel,Fakir iÅšin Beyt-i Äžerif'e karÄ±Ä± dua ve tazarru' eyledi.Ba'dehu odaya geldi.HazretÄ±l-Cem' makamÄ±nÄ± ma'nen telkin eyledi.Ke'l-evvel ta'am teklif eyledim. "Ta'am yemeyiz" dedikte, "Ta'am yemezseniz,lakin elbisemi giyersiniz ya" deyup kisvemi verdim.AldÄ± ve giydi.Ba'dehu,bana "Medine'de mÄ±laki oluruz" dedi.Fakir dahi Medine'ye vardÄ±m.Fi'l-vaki' BabÄ±s-Selam'da mÄ±laki olduk.Cem'Ä±l-Cem' makamÄ±nÄ± telkin eyledi.Ä±zdiham,gÄ±ya kimse yok gibi idi. "BaÄ±dad'a gideceÄ±im" dedi.Fakir dahi bir haftadan sonra Medine'den Ä±Ä±kÄ±p,MÄ±sÄ±r canibine teveccÄ±h eyledim.Konak konak gidip bir gÄ±n Cin kal'asÄ±na vardÄ±k.Fakir,bir koyun alÄ±p piÄ±rtip fukaraya tasadduk eyledim.Ve baÄ±Ä±nÄ± alÄ±p kendim yedim.Ve gÄ±n uykusu uyurken,ma'nada kendimi Medine'ye varÄ±p BabÄ±s-Selam'dan dahil olur gÄ±rdÄ±m.Rasulullah (S.A.S) hazretlerinin Ä°beke-i Ä°erifi yanÄ±na vardÄ±m.O anda Hazreti Rasulullah (S.A.S) hazretleri hazretlerinin suret-i unsuriyyesi olmayan suret-i nuraniyyesini gÄ±rÄ±p,gÄ±neÄ±in nurundan daha safi ve nurlu gÄ±rdÄ±m.Hz.Rasulullah dahi Ä°beke-i Ä°erifin dahilinden mÄ±barek ellerini aÄ±Ä±p,Fakir'e "YÄ±rÄ±" dedi.Fakir dahi yÄ±rÄ±dÄ±Ä±mde beni,Ä°beke-i Ä°erifin iÅšine aldÄ±.Ol anda Ä°beke-i Ä°erifde mahvolup,Fakir'i kendine geÄ±ti.Ve AhadiyyetÄ±l-Cem' makamÄ±nÄ± telkin eyledi."

### VefatÄ±

Ä°slam'Ä±n ilim ve irfana verdiÄ±i Ä±nemi devamlÄ± aÄ±Ä±layan Seyyid Muhammed Nur,aynÄ± zamanda ilahi emirlere,Ä°eriat-Ä± Muhammediyye'ye baÄ±lÄ±Ä±n Ä°art plduÄ±unu hareketleriyle de gÄ±steriyor ve her dakikasÄ±nÄ± ibadet ve taatta geÄ±iriyordu.1305/1887 kÄ±Ä± bitmiÄ± ve Mart ayÄ± gelmiÄ±ti.11 Mart gÄ±nÄ± bÄ±tÄ±n ihvanÄ± Ä±saÄ±Ä±rtÄ± ve onlara son nasihatlarÄ±nÄ± yaptÄ±.MÄ±sÄ±r'da doÄ±an Seyyid Muhammed Nur,TÄ±rkler arasÄ±nda yaÄ±amÄ±Ä±,her halÄ±karda TÄ±rkÄ±e konuÄ±muÄ±,yazmÄ±Ä± ve eser bÄ±rakmÄ±Ä±tÄ±r.Onlardan evlenmiÄ± ve Ä±ocuklarÄ±nÄ± evlendirmiÄ± ve son anlarÄ±nda yine onlarÄ±n arasÄ±nda olmuÄ±tur.Gelenlerin herbiriyle helalleÄ±ir,onlara tesellide bulunur.29 CemaziyelahÄ±r 1305/12 Mart 1887 pazartesi gecesi HAKK'a kavuÄ±ur.Ustrumca'da vefat ettiÄ±i odada,peygamberin vefat ettiÄ±i odasÄ±nda defnolunduÄ±u gibi defnedildi.Ustrumca,halen Makedonya'nÄ±n bir sÄ±nÄ±r Ä°ehridir.MÄ±sÄ±r'da baÄ±layan Ä±mÄ±r,tam yetmiÄ± dÄ±rt yÄ±l sonra Ustrumca'da noktalanmÄ±Ä± olur.Allah Seyyid Muhammed Nur Efendi gibi insan-Ä± kamillerin feyzlerinden bizlere de nasip eylesin inÄ±allah (Amin).

**Bu Sayfanýn Geldiði Adres**

Tasavvuf DerneÄŸi:

<http://www.tasavvufdernegi.com>

**Bu Sayfanýn Adresi:**

<http://www.tasavvufdernegi.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=132>